

Historie plemene Slovenský čuvač

Na Slovensku byl ještě počátkem minulého století velmi rozšířen chov bílých pasteveckých psů. Na základě dochovaných písemností z důvěryhodných zdrojů bylo plemeno čuvač počátkem třicátých let hromadně vyváženo do Německa a Polska. Došlo to až tak daleko, že nescházelo mnoho, a toto plemeno u nás takřka zaniklo.

Ve snaze zachránit toto plemeno, které bylo dosud jako jediným národním neloveckým plemenem, se prof. Dr. Antonínu Hrušovskému z Tater nakonec úspěšně podařilo ze starých odchovů získat dvojici údajně čistokrevných nepříbuzných čuvačích štěňat.

Jednalo se o psa jménem Jerry (dovezený v srpnu 1925) – zapsaného pod číslem 1 a fenku jménem Kora (dovezená v březnu 1928) – zapsanou pod číslem 2.

Obě štěňátka byla tehdy předána novému majiteli - továrníkovi Josefu Skoupilovi, majiteli psince „Zlatá studna“ ve Skalici nad Svitavou. Zde byla rovněž u štěňat stanovena a provedena krevní plemenitba do 4. pokolení.

První vrh byl zapsán dne 4. 6. 1929. Byli narozeni dva psi a jedna fena. Spojení psa Jerryho a fenky Kory bylo dále opakováno celkem v 5 ti vrzích (14 štěňat). V té době byl rovněž proveden důkaz o čistokrevnosti tohoto páru.

Všechny pokusy i s vypsáním odměny za prozrazení každého dalšího čistokrevného čuvače však neměly žádný úspěch. Další rozvoj plemene pak v době okupace znemožnil zákaz dovozu psů ze Slovenska.

V roce 1947 však bylo ve vlastní plemenné knize Spolku chovatelů čuvačů zapsáno již téměř 800 štěňat Tatranského čuvače.

Když se okruh chovatelů rozšířil, došlo dne 23. září 1933 k založení speciálního Spolku chovatelů psů tatranských ovčáckých – čuvačů v Brně. Spolek se stal členem tehdejšího Československého svazu kynologického a Československé kynologické unie a tím i Mezinárodní kynologické federace v Bruselu FCI.

Další velký zlom v chovu čuvačů nastal v roce 1965, kdy byl čuvač FCI uznán jako národní Československé plemeno.

Zasedání FCI se konalo dne 13. června v Praze. Byla předložena monografie Tatranského čuvače, která zdůvodňovala opodstatnění a existenci čuvače jakožto slovenského psa. O týden později, na světové výstavě v Brně, byl Slovenský čuvač uznán jako samostatné plemeno pod číslem 142.

Za zmínku také jistě stojí vysvětlení, proč byl změněn původní název – Tatranský čuvač na Slovenského čuvače. Důvodem byly již dříve mezinárodně uznávané standardy „Maďarského čuvače“ – pod názvem Kuvasz a „Polského čuvače“ pod označením Ovčárek Podhalaňski. Právě tento název byl volně překládán do francouzštiny jako „Ovčácký pes tatranský“ – Chien berger de Tatra.

Oba zmíněné příbuzné standardy zdůrazňují, že se jedná o psy horského původu. Polský standard vymezuje velikost Podhalaňského ovčáka v kohoutku do 60 cm výšky, kdežto maďarský standard typuje výšku Kuvasze nad 70 cm. Oba standardy připouštějí také praporovitý tvar obrůstu ocasu se špičkou i v klidu pozdviženou. Naopak standard čuvače hovoří o tom, že se jedná o psa značné mohutnosti od 60 do 70 cm výšky v kohoutku, který má huňatý kožich bez pěšinky na hřbetě a bez třásní na ocase držení v klidu úplně svisle.

Za zmínku také stojí to, že se Maďaři pokusili protestovat proti uznání plemene Slovenský čuvač a bezúspěšně dokládali, že se jedná o jejich národní plemeno. Doložením perfektně zpracované monografie prof. Dr. Antonína Hruzy a doloženými historickými obrazy pastevců s bílými huňatými kožichy z Oravska byl však tento protest zamítnut.

Po deseti letech uznání Slovenského čuvače se v tehdejší ČSSR narodilo přibližně 500 štěňat ročně. V SSR bylo tehdy evidováno 44 a v ČSR neuvěřitelných 146 chovatelských stanic.

Po rozpadu Československa byla rozdělena i plemenná kniha – zápisy do plemenných knih byly rozděleny od data 1. 12. 1992.

V současné době se rodí kolem 150 štěňat ročně v 35 registrovaných stanicích na Slovensku a 100 štěňat ročně v 35 registrovaných stanicích v Čechách. Společná chovatelská základna Čech a Slovenska je přibližně okolo 160 jedinců, přičemž asi polovinu tvoří chovní psi.

Zpracováno 30. 1. 2011